

Sygn. akt I KK 206/22

POSTANOWIENIE

Dnia 24 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 24 sierpnia 2022 r.
sprawy **I. Ł., J. Ł., A. S. i G. Ł.**
w przedmiocie zasądzenia odszkodowania i zadośćuczynienia
z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawców,
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 2 grudnia 2021 r., sygn. akt II AKa [...] utrzymującego w mocy
wyrok Sądu Okręgowego w W.
z dnia 18 sierpnia 2021 r., sygn. akt III Ko [...]

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć wnioskodawców I. Ł., J. Ł., A. S. i G. Ł. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego w częściach na nich przypadających.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z dnia 18 sierpnia 2021 r., sygn. akt III Ko [...], na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego oddalono w całości wniosek I. Ł., J. Ł., A. S. i G. Ł. o zadośćuczynienie za śmieć B. Ł. w dniu 1 maja 1983 r.

Po rozpoznaniu apelacji pełnomocnika wnioskodawców, wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 2 grudnia 2021 r., w sprawie o sygn. akt II AKa [...], utrzymano w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł pełnomocnik wnioskodawców, który zaskarżył ww. orzeczenie na ich korzyść, zarzucając:

„1. rażące naruszenie prawa tj. art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1693) - dalej: „ustawa lutowa”, poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że roszczenie określone w powyższym przepisie przysługuje jedynie, kiedy było prowadzone jakiekolwiek postępowanie karne, nawet wadliwe, podczas gdy art. 11 ust. 2 ustawy lutowej pozwala wyjątkowo na dochodzenie roszczeń za represje związane z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego nawet wówczas, gdy wobec osoby jak B.Ł. nie toczyło się żadne postępowanie karne, a mimo tego w ramach represji został on pozbawiony życia;

2. rażące naruszenie prawa tj. art. 433 § 2 k.p.k., art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 11 ust. 1 i art. 1 ust. 1 w zw. z art. 7 k.p.k. ustawy lutowej polegającą na nieuprawnionym rozpoznaniu przez Sąd Odwoławczy kontroli odwoławczej i niewłaściwym rozpoznaniu zarzutu 1. apelacji skarżącej z dnia 20.09.2021 r., co miało istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a mianowicie B. Ł. w dniu 01.05.1983 r. nie został pozbawiony życia przez państwowe organy pozasądowe jakimi miała być zmilitaryzowana jednostka ZOMO, jak również śmierć represjonowanego nie nastąpiła na skutek aktywnego uczestnictwa w manifestacji niepodległościowej;

3. rażące naruszenie prawa tj. art. 433 § 2 k.p.k., art. 457 § 3 k.p.k. w zw. art. 22 § 1 k.p.k. w zw. z art. 193 k.p.k. polegającą na nieuprawnionym rozpoznaniu przez Sąd Odwoławczy kontroli odwoławczej i niewłaściwym rozpoznaniu zarzutu 6. apelacji skarżącej z dnia 20.09.2021 r., co miało istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a mianowicie uznanie, że zarzut dotyczący

oddalenia przez Sąd I instancji dowodu z opinii sądowo-lekarskiej biegłego kardiologa jest nieuzasadniony”.

Podnosząc powyższe zarzuty, pełnomocnik wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...] oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na kasację Prokurator Prokuratury Regionalnej w W. wniósł o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, o czym przesądził zakres podniesionych w niej zarzutów.

Przypomnieć należy, że kasacja nie stanowi trzeciej instancji rozpoznawania spraw karnych, lecz jest nadzwyczajnym środkiem odwoławczym, a zarazem i środkiem kontroli prawomocnych orzeczeń sądowych. To sprawia, że postępowanie kasacyjne prowadzi tylko do oceny kasacji w aspekcie rażącego naruszenia przepisów prawa, przez sąd odwoławczy, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a nie zaś do merytorycznego rozpoznania sprawy, w której kasacja została wniesiona (zob. postanowienie SN z 25 lutego 2014 r., IV KK6/14). Postępowanie kasacyjne nie jest z pewnością postępowaniem, które ponawiać ma kontrolę odwoławczą. W toku postępowania z założenia nie dokonuje się zatem kontroli poprawności oceny poszczególnych dowodów, nie weryfikuje zasadności ustaleń faktycznych i nie bada współmierności orzeczonej kary (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2014 r. IV KK 125/14).

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu naruszenia prawa materialnego, tj. art. 11 ust. 2 tzw. „ustawy lutowej” poprzez jego błędną wykładnię, podkreślenia wymaga, że Sąd odwoławczy nie stosował tego przepisu ani nie dokonywał samodzielnej jego interpretacji. Jedynie w ramach rozpoznawania zarzutów apelacji podzielił pogląd Sądu I instancji dotyczący wykładni powołanego przepisu, przy którym odniósł się do nadal aktualnej uchwały Sądu Najwyższego,

sygn. I KZP 1/94, stwierdzającej, że zakres tzw. „ustawy lutowej” został ograniczony do wypadków prawnokarnej represji za działalność niepodległościową. W sytuacji, gdy wykładnia przepisu poparta jest orzecznictwem Sądu Najwyższego, trudno wykazać jej błąd, czemu i pełnomocnik w treści złożonej kasacji nie podołał. Skarżący powołał się na orzeczenie Sądu Apelacyjnego, sygn. akt II AKa [...], które miałoby potwierdzić jego interpretację przepisu art. 11 ust. 2 tzw. „ustawy lutowej”, zgodnie z którą przepis ten ma pozwalać wyjątkowo na dochodzenie roszczeń za represje związane z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego nawet wówczas, gdy wobec osoby – jak w przypadku B. Ł. (ojca wnioskodawców) – nie toczyło się żadne postępowanie karne. Autor kasacji pomija jednak, że przywołane orzeczenie zapadło w odmiennym stanie faktycznym (wnioskodawca został tam zatrzymany), a Sąd uwarunkował możliwość przyznania zadośćuczynienia od wykazania świadomej represji za działalność niepodległościową, czego również i w tym procesie nie ustalono, oddalając żądanie wnioskodawcy. Pełnomocnik nie wykazał żadnych wadliwości kontroli odwoławczej w zakresie wykładni ww. przepisu, uniemożliwiającej na kanwie przedmiotowej sprawy przyznanie wnioskodawcom zadośćuczynienia za śmierć ich ojca.

Rozważając kolejne zarzuty kasacji i pomijając ich niefortunne sformułowanie odnoszące się do „nieuprawnionego rozpoznania przez Sąd odwoławczy kontroli odwoławczej”, wskazać należy, że zarzut nr 1 apelacji, którego nierozważenie pełnomocnik zarzuca Sądowi II instancji, został sformułowany jako błędna ocena dowodów, o której mowa w art. 7 k.p.k., ale w istocie dotyczył błędów w ustaleniach faktycznych w sprawie. Tymczasem Sąd odwoławczy rzetelnie odniósł się do kontestowanych przez pełnomocnika wnioskodawców ustaleń Sądu I instancji zarówno dotyczących tego, że ZOMO nie stanowi organu pozasądowego, jak i braku związku przyczynowo-skutkowego między śmiercią B. Ł. a aktywnym uczestnictwem w manifestacji niepodległościowej.

Podobnie, nie sposób podzielić zapatrywania skarżącego, jakoby Sąd odwoławczy nie rozpoznał zarzutu 6. apelacji, który dotyczył oddalenia wniosku dowodowego z opinii sądowo-lekarskiej biegłego kardiologa. Sąd odwoławczy ustosunkował się do tego zarzutu, uzasadniając swoje stanowisko w tym zakresie

na str. 9 uzasadnienia: „W sytuacji, gdy na okoliczności przyczyn śmierci B. Ł. i jej związku z wydarzeniami, w których uczestniczył wypowiedzieli się biegli z zakresu medycyny sądowej, gdy na tej podstawie dwukrotnie umarzane było postępowanie przygotowawcze prowadzone w sprawie jego śmierci (postanowienie z dnia 11 lutego 1992 r. oraz utrzymujące je w mocy postanowienie z dnia 17 kwietnia 1992 roku. k. 79-83 akt w sprawie 45/17/Zk oraz postanowienie z dnia 17 marca 2008 roku k. 89-91 akt w sprawie 45/17/Zk) jako oczywiście nieuzasadniony ocenić należało podniesiony w apelacji zarzut zaniechania dopuszczenia dowodu z opinii sądowo- lekarskiej biegłego kardiologa w celu ustalenia tych samych okoliczności, które były już przedmiotem opiniowania. Na żadne nowe okoliczności skarżący nie powołał się.” Okoliczność, że Sąd II instancji zajął odmienne od skarżącego stanowisko jest dalece niewystarczające do podważenia prawomocnego wyroku.

Wobec powyższego, wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...] jest bezzasadny. Kasacja stanowi w istocie jedynie polemikę ze stanowiskiem Sądu odwoławczego. Sąd ten nie naruszył bowiem ani prawa materialnego, ani nie naruszył wymogów określonych treścią art. 457 § 3 k.p.k. i art. 433 § 2 k.p.k., ponieważ w uzasadnieniu podał czym się kierował wydając wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski apelacji uznał za niezasadne.

Z powyższych względów, nie dopatrując się w przedmiotowej sprawie zaistnienia którejkolwiek z wymienionych w treści art. 439 § 1 k.p.k. bezwzględnych przyczyn odwoławczych ani innej rażącej obrazę prawa mogącej mieć istotny wpływ na treść orzeczenia Sądu II instancji, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 535 § 3 k.p.k., zdecydował o oddaleniu kasacji pełnomocnika wnioskodawców I. Ł., J. Ł., A. S. i G. Ł., jako oczywiście bezzasadnej.

Nie znajdując podstaw do zwolnienia wnioskodawców od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, Sąd Najwyższy obciążył ich tymi kosztami w częściach na nich przypadających.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[as]

